

Stiftelsen Arkivet

SENTER FOR HISTORIEFORMIDLING OG FREDSBYGGING

Arkivposten

Nyhetsbrev fra Stiftelsen Arkivet

Årgang 8

FORTID – NÅTID – FREMTID

Nr 3/2012 – Juni

Siste nytt om EU-prosjektet "Sharing European Memories at School"

Stiftelsen Arkivet har i vår gjennomført en pilot der elever ved Havlimyra skole har arbeidet med lokale historiske minner fra andre verdenskrig. Elevene har laget digitale fortellinger om ett av følgende temaer: krigsseilerne og Hestmanden, Odderøya og angrepet på Kristiansand, tilfluktsrommet på Lund og russergravene på Jegersberg. Les mer om prosjektet og metoden i eget vedlegg til slutt i nyhetsbrevet.

Sommeråpent på Arkivet 1. juli til 15. august

Gestapokjelleren er åpen for omvisning hver dag (unntatt lørdag) i sommer kl 1300-1500. Guidet omvisning kl 1330. Billettpriser er kr 30,- for barn og kr 60,- for voksne. Du kan lese om Gestapokjelleren her:

<http://www.stiftelsen-arkivet.no/144/tittel>

Kunst på Arkivet i sommer

Besøkende på Arkivet i sommer har anledning til å oppleve to ulike kunstopplevelser. Stein Roger Sordals bildeutstilling "Enigma Sessions" over Alan Tourings arbeid og Maita Skeibrok Holthes installasjon "64 Trinn". Begge har hentet sin inspirasjon fra 2. verdenskrig. Les mer om utstillingene lenger ned i nyhetsbrevet.

Les mer på: www.stiftelsen-arkivet.no

Vandreutstilling over Krigsseilernes historie

Stiftelsen Arkivet presenterer i sommer en vandreutstilling over krigsseilernes historie. Gjennom portrettserie, sitater, tidslinje og lydopptak vil publikum møte krigsseilere og deres koner som representerer de menneskelige omkostningene, enkeltmennesket og mangfoldet i krigsseilernes historie.

Utstillingen blir vist følgende steder i sommer:

Lyngør: 4 – 11 juli i galleri/cafe Cocos og Chaos knyttet til "Slaget ved Lyngør"s 200 års jubileum. <http://lyngør2012.no/>

Bragdøya, 27. - 29. Juli i Gerrards villa knyttet til Landsstevnet Forbundet Kysten: <http://www.kysten.no/landsstevnet>

Enigma Sessions – utstilling på Arkivet i sommer.

Stein Roger Sordal (1975) Musiker og kunstner, har kalt denne bildeutstillingen for "Enigma Sessions" og er inspirert av arbeidet Alan Turing og hans menn jobbet med i Bletchley Park. Utstillingen presenteres for første gang på Arkivet 3. mai. Bildene er print, olje og akryll på lerret. Stein Roger Sordal vil presentere det kunstneriske prosjektet etterfulgt av konsert. Utstillingen har til hensikt å gjøre folk mer bevisst på matematikeren Alan Turing og hans arbeid under andre verdenskrig. Turing jobbet i Bletchley park med å dekryptere tyske "enigma - koder" som ble brukt blant annet av tyske ubåter til å senke de alliertes fartøy i Atlanterhavet. Disse fartøyene var losset med ammunisjon, mat, drivstoff og var avgjørende for at britene skulle kunne ta opp kampen mot nazi-tyskland. Les mer på www.stiftelsen-arkivet.no

"64 trinn" – kunstutstilling på Arkivet i sommer.

"64 trinn" er tittelen på den talende installasjonen som Farsund-kunstneren Marita Skeibrok Holthe (24) har laget i det innvendige trapperommet på Arkivet i Kristiansand. Dette prosjektet er et stedsspesifikt kunstprosjekt. Det betyr at jeg har valgt et bestemt sted som utgangspunkt for hele prosjektet og installasjonen jeg har laget, sier Marita Skeibrok Holthe. Hun har forsøkt å finne ut mest mulig om denne trappen og dens historie. Under andre verdenskrig ble som kjent bygget Arkivet brukt som tysk politistasjon av Gestapo. Her ble mange norske motstandsfolk brakt inn til forhør. Tortur var et virkemiddel som ble brukt for å få dem til å snakke. Trappen ble brukt til å frakte fanger mellom etasjene til og fra avhør og celler. I kjelleren var torturkammeret. Les mer på www.stiftelsen-arkivet.no

Var Hamsun tilregnelig?

I samarbeid med Stiftelsen Arkivet arrangerer Ibsen og Hamsundagene i år en Hamsun-debatt i Grimstad. Hamsun har jo vært diskutert i alle år internasjonalt og ikke minst nasjonalt. Kanskje i enda større grad i Grimstad. I lys av den senere tids offentlige ordskifte rundt en pågående rettsak er betegnelsen "tilregnelighet" brukt. Vi benytter oss av begrepet når vi spør: Var den sene Hamsun tilregnelig? Hvis nei – hva så? Bør det få konsekvenser for lesingen av litterære tekster at forfatteren har bestemte politiske meninger eller er psykisk syk?

Til å debattere har vi hentet inn et panel som vil belyse dette temaet fra ulike hold; jurist Frode Sulland, psykiater Sigmund Karterud, Hamsun-kjenner Ronald Altinius, forfatter Cornelius Jakhelin, kulturredaktør i Fædrelandsvennen Karen Kristine Blågestad og *prosjektleder på Stiftelsen Arkivet Gro Kvanvig. Debattleder er Thomas Hagen, historiker fra Stiftelsen Arkivet.*

Vi trenger flere illegale aviser til Arkivet.

Stiftelsen Arkivet har etterhvert opparbeidet seg et omfattende bibliotek, hvor vi også har mange originale dokumenter fra andre verdenskrig. Vi har også fått inn en del illegale aviser, men veldig få av dem kommer fra Agder. Så hvis det er noen som har, eller kjenner noen som har originale illegale aviser fra Agder, så vil vi veldig gjerne motta og ta vare på dem her på Arkivet. Kontaktperson er Thomas Hagen på telefon 46 92 04 46, eller e-post: thomas.hagen@stiftelsen-arkivet.no

Besøket ved Arkivet.

Så langt har 4.300 personer (hvorav 3.250 skoleelever) vært på omvisning på Arkivet i år. Bestillingene fremover lover godt for resten av året også. Vi oppfordrer lag, foreninger, bedrifter etc å ta kontakt for omvisning. Tlf 38 10 74 00. Les mer på www.stiftelsen-arkivet.no

Newsletter

Juni 2012

SEM@s

Sharing European Memories
at school

Lokale historiske minner knyttet til andre verdenskrig i Kristiansand (Norge)

Stiftelsen Arkivets pilotklasse på Havlimyra skole i Kristiansand startet arbeidet med metoden i mars. I løpet av den første uken lærte de om andre verdenskrig i Norge og verden. Elevene jobbet deretter med begrepene historie og minne, for så å utforske historiske minner fra andre verdenskrig. En av hovedaktivitetene var en heldags ekskursjon der elevene besøkte autentiske steder og minnesmerker i nærområdet.

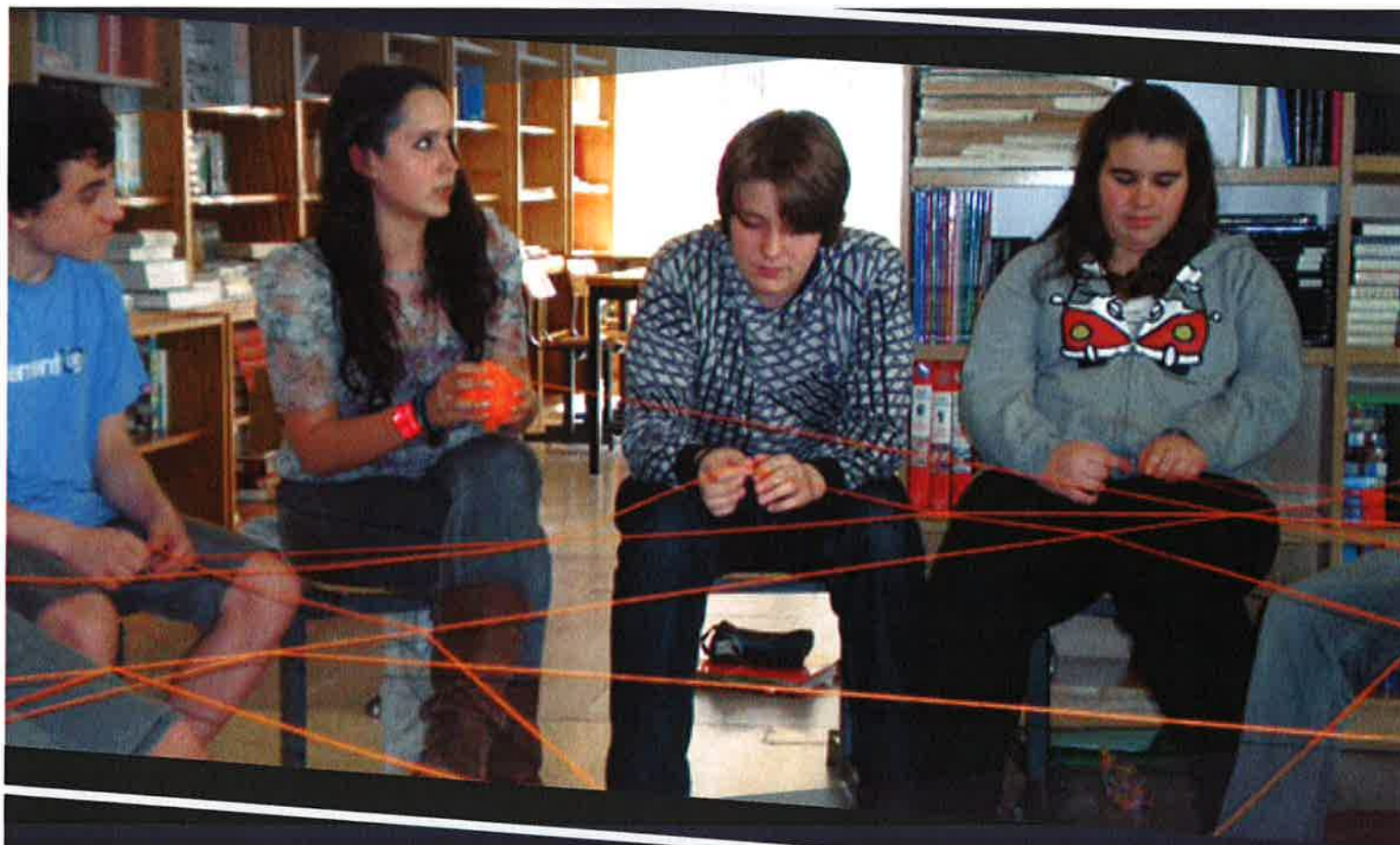

Utstillingen på Arkivet ble brukt som utgangspunkt. Her er fengselsceller og torturkammer fra andre verdenskrig rekonstruert og det som skjedde her er illustrert ved hjelp av plakater, montre og installasjoner. Etterpå besøkte elevene flere minnesmerker fra andre verdenskrig. Ved fire av disse fikk elevene møte og intervjuet tidsvitner som snakket om sine minner fra nettopp dette stedet. Denne dagen var både opplevelsesrik, informativ og tankevekkende. I etterkant har elevene arbeidet med analysen hvor de sammenlikner historisk informasjon med de kollektive og individuelle minnene fra samme periode. De har produsert digitale fortellinger som viser hva de har lært om minnene fra andre verdenskrig. Disse digitale fortellingene ble vist – med stor entusiasme – for elever og lærere på Fønix kino i Kristiansand i slutten av mai. Siste ledd i prosessen er å dele og sammenlikne minnene med en italiensk skoleklasse via en Skype-konferanse.

Den andre Industrialiseringsprosessen i San Sebastian (1950-1970) (Spania)

Piloterfaringen i San Sebastian startet 18. april med en plenumsseanse med lærere, Aranzadi-eksperter og 113 studenter som deltar i prosjektet. SEM@s metoden har blitt tilpasset den gjeldende læreplanen, og alle historietimer i siste termin blir brukt til dette prosjektet. Alt materiale og alle dokumenter i forbindelse med prosjektet blir lagret i en virtuell mappe.

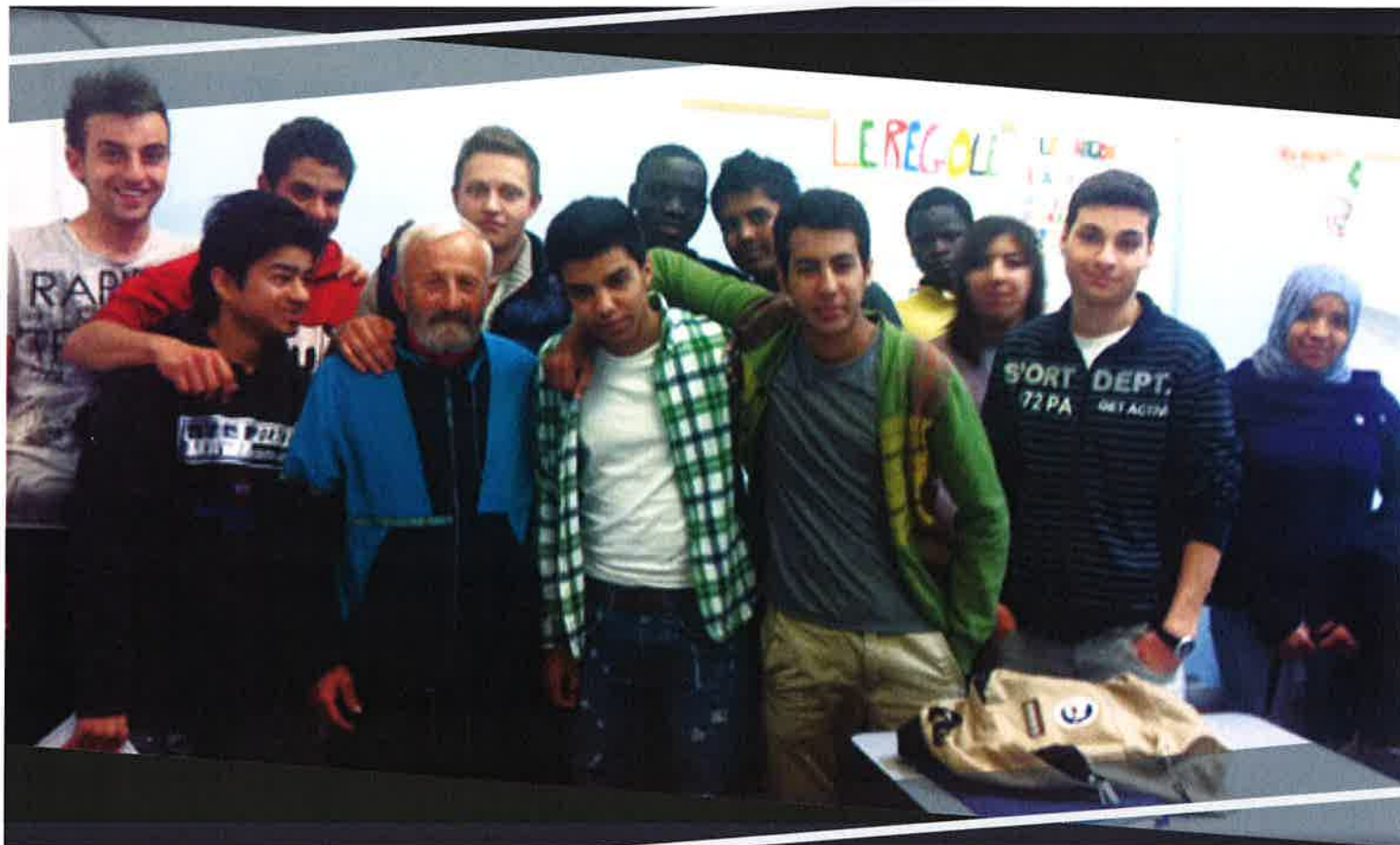

Etter å ha brukt noen skoletimer på å utforske begrepet "minne" og lære om den historiske konteksten, dro elevene på ekskursjon i ulike deler av byen for å identifisere bygninger og kildemateriale fra perioden, i tillegg til å undersøke hvordan det urbane landskapet ble formet av endringene i disse årene. Ut fra forandringer i landskapet og byområdene analyserer elevene endringer i selve byen (demografi, bebyggelse, offentlige myndigheter); økonomi (fordeling av arbeid mellom kjønn og sektorer); og samfunn (dagligliv, utdanning, overgangsritualer, festligheter og fritid).

Elevene intervjuer mennesker som opplevde disse årene, og som bidrar med sine personlige minner for å rekonstruere de historiske minnene om denne perioden. I tillegg samler de gjenstander fra dagliglivet, slik som bøker, klær, utstyr og verktøy som skal stilles ut sammen med elevenes arbeid i en skoleutstilling 9. juni. Den europeiske tilnærmingen til prosjektet skjer i form av utveksling av erfaringer og resultater med Debinka ungdomsskole (Poznan, Polen), som også har studert hvordan det urbane landskapet reflekterer byens minner.

Monte Sole massakren - den gotiske linje (Italia)

Prosjektet i Italia involverer to skoler: fagskolen Forma Giovani med en gruppe elever som kommer fra utenfor EU, og ungdomsskolen "Istituto Caduti della Direttissima", som ligger i den gotiske linje (en forsvarslinje etablert av tyskerne i 1944 i et forsøk på å sinke de allierte troppene mot nord-Italia).

Begge skolene arbeider med de lokale hendelsene i den gotiske linje. Til tross for ulik sammensetning og bakgrunn gjennomfører klassene de samme stegene i metoden: rekonstruksjon av den historiske kontekst, forskjell mellom historie og minne, krigens påvirkning på mennesker, kritisk diskusjon av kildene – bøker om Monte Solo massakren – og tidsvitneintervjuer.

Elevene har intervjuet tidsvitner som har fortalt om deres dagligliv under krigen og deres fedres historier fra krigen, inkludert vanskelighetene med å vende hjem. Gjennom disse historiene har elevene gjenopplaget sitt lokalsamfunn og sin region. Deretter har elevene besøkt minnesteder knyttet til en hendelse under andre verdenskrig. Som siste ledd i metoden deltok elevene i "et levende diorama", der de gis mulighet til å sammenlikne de ulike perspektivene. Avslutningsvis kunne de også dele sine følelsesmessige reaksjoner. Elevene lager til slutt en video der de presenterer sine erfaringer.

Industrialiseringen i Kranj (Slovenia)

Elevene startet med å lære om den historiske konteksten rundt industrialiseringen i Kranj i perioden mellom de to verdenskrigene. Neste steg var å lete etter forskjeller mellom minne og historisk informasjon. Elevene lagde deretter plakater som ble stilt ut i biblioteket i Kranj.

Vårt team var med elevene til det lokale museet der de fikk en forelesning om dette emnet og de fikk se produkter som fabrikkene produserte i denne perioden. Etter å ha studert emnet i detalj var elevene veldig interessert i forelesningen. En annen positiv erfaring var samarbeidet med den lokale avdelingen av Ljubljana historiske arkiver. En ekspert på arkivmateriale viste flere dokumenter, planer, postkort, ansettelsesprotokoller – alle representative for industrialiseringen. Basert på egen vurdering valgte elevene materiale som blir brukt i det kreative produktet til slutt.

Det neste steget var intervjuer og ekskursjon. Elevene syntes denne delen av metoden var veldig interessant, ettersom de begynte å filme en kort dokumentar om industrialiseringen. Elevene fikk undervisning i regissering, redigering og filming, og fem elever deltok aktivt i filmingen. Elevene arbeidet etter planen, og flere av deltakerne la ned mange flere arbeidstimer enn forventet. Takket være samarbeidet mellom ulike institusjoner som arbeider med historie ble læringsprosessen både dynamisk og elev-vennlig.

D-Dag minner fra andre verdenskrig veteraner fra Leeds (Storbritannia)

The Royal Armouries har jobbet med en niendeklasse i historie på Co-op Academy i Leeds. Siden januar har elevene jobbet med andre verdenskrig, der de har studert forskjellene mellom historie og minne sett i lys av de alliertes invasjon i Normandie i juni 1944.

Elevene besøkte Royal Armouries Museum hvor de fikk nærkontakt med autentiske våpen fra andre verdenskrig, de utforsket kildemateriale i klasserommet og fikk opplæring i intervjuteknikk. Til slutt møtte de fem tidsvitner fra andre verdenskrig: Paddy Hope – en rekognoseringspilot som tilbrakte to år i tysk fengsel; Jim Reddyhoff, som jobbet med etterretning; Alf Ackroyd, som var med i selve landgangen i Normandie på D-dagen; Mary Todd, hvis ektemann Wilf også var med på Normandie-invasjonen; og Wilf og Marys sønn Jeff Todd, som bærer på minnene av farens opplevelser i krigen. Etter å ha analysert intervjumaterialet, produserte elevene digitale fortellinger med tolkninger og egne refleksjoner på bakgrunn av intervjuene.

Poznan "minnebank " (Bank of Memory) (Polen)

Den siste tiden har elevene arbeidet med å etablere en "minnebank" ("Bank of Memory"). Elevene har samlet opptak av samtaler med tidsvitner fra det forrige århundre. Denne innsamlingen er viktig for å forstå dagliglivet i det 20- århundre. Lokale forhold i Poznan-området; Debiec, Wilda fra 1930 til årtusenskiftet har fått et særlig fokus. Følgende emner har blitt vektlagt: forandringer i bybildet, urbanisering, folks vaner, dagligdagse gleder og problemer. Materialet har blitt samlet inn gjennom spørreskjemaer, intervjuer og fotografisk materiale.

Prosjektets andre del omfattet vektleggelse av muntlig historietradisjon gjennomført av Mrs. Magda Kowalska (University of Birmingham / University of Adam Mickiewicz i Poznań). Målet med dette var å trene elevene i å lage spørreskjemaer og forberede møtet med tidsvitner fra det forrige århundre. På bakgrunn av informasjonen om hver person forberedte elevene spørsmål som kunne være til nytte under selve intervjuet.

En av de viktigste sidene ved dette prosjektet har vært elevenes møte med hitoriske steder som er nevnt i prosjektet "The Temples of Memory". Disse er i hovedsak museer, biblioteker og arkiver. Så langt har elevene ved Dębinka besøkt 14 slike steder i Polen og Tyskland (hovedsakelig Berlin). Etter disse ekskursjonene planlegges en debatt som skal munne ut i bildet av det "perfekte museum" som inspirerer yngre generasjoner og som er et effektivt bindingsledd for å overføre kunnskap og ferdigheter til kommende generasjoner.

www.memoriesatschool.eu

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number

510410-LLP-1-2010-1-ES-COMENIUS-CMP

Lifelong Learning Programme

